

อนุสัญญาว่าด้วยการลดความไร้สัญชาติ ค.ศ.๑๙๖๑ : การลดความไร้สัญชาติในประเทศไทย

นายวิวัฒน์ สุวณะสังข์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CONVENTION ON THE REDUCTION OF STATELESSNESS 1961 :
REDUCTION OF STATELESSNESS IN THAILAND

MR.WIWAT SUWANNASUNG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws
Department of Law
Faculty of Law Chulalongkorn University
Academic Year 2009
Copyright of Chulalongkorn University

520797

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อนุสัญญาว่าด้วยการลดความไร้สัญชาติ ค.ศ.๑๙๖๑ :

การลดความไร้สัญชาติในประเทศไทย

โดย

นายวิวัฒน์ สุวณะสังข์

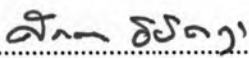
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

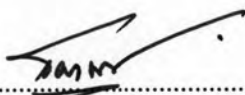
ศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ปัจจุสานนท์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

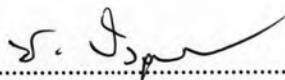
..... คณบดีคณะนิติศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ชนิตกุล)

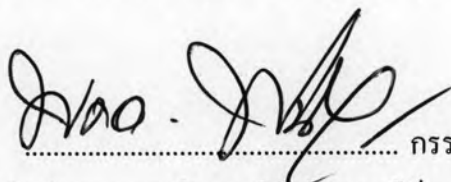
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพานิต เกิดสมเกียรติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ปัจจุสานนท์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(พันตำรวจเอก (พิเศษ) พินิจ ไชยเสนีย์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(นายอุดมเขต ราษฎร์นุ้ย)

วิวัฒน์ สุวัฒน์สังข์:อนุสัญญาว่าด้วยการลดความไร้สัญชาติ ค.ศ.๑๙๖๑ : การลดความไร้สัญชาติในประเทศไทย. (Convention on the Reduction of Statelessness 1961: Reduction of Statelessness in Thailand) อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก :ศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุบันนท์, 189 หน้า.

องค์การสหประชาชาติโดยสมัชชาทั่วไปมอบหมายให้คณะกรรมการกฎหมายระหว่างประเทศดำเนินการร่างอนุสัญญาว่าด้วยการลดความไร้สัญชาติ ค.ศ.1961 เพื่อลดปัญหาการไร้สัญชาติด้วยการวางกฎเกณฑ์ในการให้สัญชาติโดยการเกิดและลดการไร้สัญชาติจากการเสียสัญชาติ กำหนดให้รัฐภาคีต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งศึกษากฎเกณฑ์การลดความไร้สัญชาติที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยการลดความไร้สัญชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการลดความไร้สัญชาติในประเทศไทยด้วยการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายสัญชาติของไทย และประโยชน์ของประเทศไทยในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญานี้

ผลการศึกษาพบว่า กฎหมายสัญชาติของไทยฉบับปัจจุบัน มีหลักเกณฑ์การให้สัญชาติโดยการเกิดตามหลักสายโลหิตซึ่งจะช่วยลดความไร้สัญชาติได้ดีกว่าที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา ส่วนหลักเกณฑ์การให้สัญชาติโดยการเกิดตามหลักดินแดนที่กำหนดไว้ในอนุสัญญา จะช่วยลดความไร้สัญชาติได้ดีกว่ากฎหมายสัญชาติของไทย ที่เป็นเช่นนี้เพราะกฎหมายสัญชาติของไทยมิได้แยกความหมาย “คนไร้สัญชาติ”ต่างหากจาก“คนต่างด้าว”แต่กลับกำหนดความหมาย“คนไร้สัญชาติ”รวมไปกับ“คนต่างด้าว”ทำให้ไม่เห็นความสำคัญของปัญหาการ ไร้สัญชาติและอนุสัญญายังมีหลักเกณฑ์ในการให้สัญชาติแก่เด็กกำพร้า ข้อเสนอพื้นฐานเกี่ยวกับสถานที่ให้ถือว่าเป็นราชอาณาจักรไทยที่เป็นประโยชน์ต่อการให้สัญชาติโดยการเกิดตามหลักดินแดน รวมทั้งหลักเกณฑ์การลดความไร้สัญชาติจากการเสียสัญชาติ อย่างไรก็ตามการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด และหลักเกณฑ์การลดความไร้สัญชาติจากการเสียสัญชาติ เป็นภาระแก่ประเทศไทยมากจึงเห็นสมควรให้นำหลักเกณฑ์ในอนุสัญญามาใช้โดยไม่เข้าเป็นภาคี ด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายสัญชาติของไทยเพื่อลดความไร้สัญชาติในประเทศไทยให้เหมาะสมและประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ

สาขาวิชา นิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

4986295034 : MAJOR LAWS

KEYWORDS : REDUCTION OF STATELESSNESS IN THAILAND / CONVENTION ON THE REDUCTION OF STATELESSNESS 1961 / THAI NATIONALITY LAW

WIWAT SUWANNASUNG : CONVENTION ON THE REDUCTION OF STATELESSNESS 1961 : REDUCTION OF STATELESSNESS IN THAILAND..

THESIS ADVISOR : CHUMPHORN PACHUSANOND, Ph.D., 189 pp.

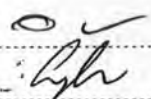
UN General Assembly addressed the problem of statelessness and mandated International Law Commission to draft Convention on the Reduction of Statelessness 1961 to reduce statelessness by conferring nationality on birth and reducing statelessness from losing nationality. The Convention is binding on the states that have ratified or acceded to it.

This thesis focuses its study on principles of reduction of statelessness in Reduction Convention, propose to reduce statelessness in Thailand by improvement or amendment Thai Nationality Law and interest of Thailand if accession to the Convention.

The study indicates that the rule of nationality by birth "jus sanguinis" in current Thai Nationality Law is better than in the Convention, but the rule of "jus soli" in the Convention reduces statelessness more than Thai Nationality Law because Thai Nationality Law does not exclude the meaning of "stateless" from "alien", on the other hand including the meaning of them that causes regardless the importance of statelessness problem. The convention also assigns nationality to foundlings, presumption the places deemed the Kingdom of Thailand for purpose of giving nationality by birth "jus soli" and rules to reduce statelessness of loss nationality. However, accession to the convention must carry out the rule, particularly the rules reducing statelessness of loss nationality are too responsible for Thailand. It suits to apply the rules in the convention but not to accede, by improvement and amendment Thai Nationality Law to be more appropriate and efficient in practice.

Field of Study : Law
Academic Year : 2009

Student's Signature
Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงเป็นรูปเล่มไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ ศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร บัจจสถานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ความรู้ แนวคิด หลักการเกี่ยวกับความรู้ด้านกฎหมายระหว่างประเทศแก่ผู้เขียน รวมทั้ง คำแนะนำ แนวทางแก้ไข ปัญหาและข้อบกพร่องในการทำวิจัยด้วยดีตลอดมา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุผานิต เกิดสมเกียรติ พันตำรวจเอก (พิเศษ) พินิจ ไชยเสนีย์ อาจารย์ อุดมเขต ราษฎร์นุ้ย ที่ได้ให้คำแนะนำในการเขียนวิทยานิพนธ์ และสละเวลามาดำเนินการสอบให้แก่ผู้เขียน ตลอดจนให้ข้อคิดในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานในศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจและให้โอกาสในการศึกษาแก่ผู้เขียนด้วยดีเสมอมา

ท้ายที่สุดขอขอบคุณ เพื่อนร่วมรุ่นและเจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้เขียนในระหว่างการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.3 ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย.....	7
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	8
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 สาเหตุ ผลเสียของการไร้สัญชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยการลดการไร้สัญชาติ.....	9
2.1 สาเหตุของการไร้สัญชาติ.....	10
2.1.1 การไร้สัญชาติเนื่องจากหลักกฎหมายสัญชาติ.....	10
2.1.1.1 การไร้สัญชาติตั้งแต่เกิด.....	23
2.1.1.2 การไร้สัญชาติภายหลังการเกิด.....	24
2.1.2 การไร้สัญชาติในกรณีอื่น ๆ.....	25
2.1.2.1 การกระทำของคนไร้สัญชาติ.....	25
2.1.2.2 การกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ.....	26
2.2 ผลเสียของการไร้สัญชาติ.....	27
2.2.1 ผลกระทบต่อรัฐ.....	27
2.2.2 ผลกระทบต่อคนไร้สัญชาติ.....	31
2.3 ความเป็นมาของอนุสัญญาว่าด้วยการลดความไร้สัญชาติ.....	34

บทที่	หน้า
2.4 วิเคราะห์อนุสัญญาว่าด้วยการลดความไร้สัญชาติ.....	41
บทที่ 3 สาเหตุแห่งการไร้สัญชาติในประเทศไทย.....	45
3.1 สาเหตุการไร้สัญชาติ.....	46
3.1.1 สาเหตุของการไร้สัญชาติโดยการเกิด.....	63
3.1.1.1 การไร้สัญชาติโดยการเกิดตามหลักสายโลหิตกรณีของ หญิงไทย.....	63
3.1.1.2 การไร้สัญชาติโดยการเกิดตามหลักดินแดน.....	65
3.1.1.2.1 การถอนสัญชาติไทยและการไม่ให้สัญชาติ ไทยตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พุทธศักราช 2515	66
3.1.1.2.2 การไม่ให้สัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติ สัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 มาตรา 7 ทวิ วรรคหนึ่ง.....	68
3.1.2 สาเหตุของการไร้สัญชาติภายหลังการเกิด.....	70
3.1.2.1 กรณีของชายหรือหญิงไทยที่สละสัญชาติไทยเพื่อถือ สัญชาติตามคู่สมรส.....	70
3.1.2.2 กรณีเด็กกำพร้าไร้รากเหง้า.....	71
3.1.2.3 กรณีการโอนดินแดน.....	72
3.1.2.4 กรณีชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน.....	73
3.1.2.4.1 กลุ่มชนพื้นเมือง.....	74
3.1.2.4.2 กลุ่มชาติพันธุ์.....	76
3.1.2.4.3 กลุ่มบุคคลที่ไร้รากเหง้า.....	78
3.1.2.4.4 กรณีข้อบกพร่องจากการทะเบียนราษฎร.....	79
3.1.2.4.5 การตีความกฎหมายสัญชาติของตุลาการ.....	81
3.2 การจัดการกับปัญหาการไร้สัญชาติตามกฎหมายสัญชาติของไทยปัจจุบัน.....	83
3.2.1 หลักกฎหมายสัญชาติของไทยที่ใช้บังคับในปัจจุบัน.....	84
3.2.2 การลดความไร้สัญชาติตามพระราชบัญญัติสัญชาติฉบับปัจจุบัน.....	90
3.2.2.1 การลดความไร้สัญชาติโดยการเกิด.....	91

บทที่	หน้า
3.2.2.2 การลดความไร้สัญชาติภายหลังการเกิด.....	92
3.3 ปัญหาการไร้สัญชาติที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข.....	94
บทที่ 4 การเปรียบเทียบการลดการไร้สัญชาติตามกฎหมายภายในของบางประเทศกับ อนุสัญญาว่าด้วยการลดความไร้สัญชาติ.....	97
4.1 กฎหมายสัญชาติเวียดนาม.....	97
4.2 กฎหมายสัญชาติญี่ปุ่น.....	100
4.3 การเปรียบเทียบการลดความไร้สัญชาติตามกฎหมายสัญชาติ เวียดนาม ญี่ปุ่น และไทย.....	104
4.4 หลักเกณฑ์การลดการไร้สัญชาติตามอนุสัญญาว่าด้วยการลดความไร้สัญชาติ..	125
4.5 การเปรียบเทียบการลดการไร้สัญชาติตามอนุสัญญาฯ และกฎหมายสัญชาติ ไทย.....	132
บทที่ 5 แนวทางแก้ไขความไร้สัญชาติในประเทศไทย และข้อเสนอแนะ.....	149
5.1 การป้องกันการไร้สัญชาติโดยการเกิด (ตามหลักดินแดน).....	154
5.2 การป้องกันการไร้สัญชาติภายหลังการเกิด.....	157
5.3 ปัญหาการไร้สัญชาติของเด็กกำพร้าไร้รากเหง้า.....	159
5.4 ปัญหาสัญชาติของบุคคลที่อาศัยอยู่ในดินแดนที่มีการ โอนหรือรับ โอนดินแดน	160
รายการอ้างอิง.....	161
ภาคผนวก.....	164
1. Convention on the Reduction of Statelessness.....	165
2. Law on Nationality of Vietnam.....	174
3. Law on Nationality of Japan.....	182
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	189

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางเปรียบเทียบหลักกฎหมายสัญชาติเวียดนาม กฎหมายสัญชาติญี่ปุ่น และ กฎหมายสัญชาติไทย.....	105
2	ตารางเปรียบเทียบผลของการลดความไร้สัญชาติตามอนุสัญญาว่าด้วยการลด ความไร้สัญชาติกับพระราชบัญญัติสัญชาติไทยฉบับปัจจุบัน.....	133